

Om en statlig reform eller åtgärd ska införas från den 1 januari bör beslutet därför fattas före sommaren. Endast i undantagsfall kan förslag läggas i eller i anslutning till budgetpropositionen i september. Men då måste förslaget ha aviserats i den ekonomiska vårpropositionen för att kommuner och landsting ska få rimliga planeringsförutsättningar.

Regeringskansliet ansvarar för beredningen

Inom Regeringskansliet har Finansdepartementet huvudansvaret för finansieringsprincipens tillämpning medan respektive fackdepartement ansvarar för sakfrågan och bereder förslaget med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Fackdepartementet ska då redovisa förslaget tillsammans med de ekonomiska konsekvenserna för kommuner och landsting.

På motsvarande sätt är det respektive saksektion inom SKL som har ansvaret för sakfrågan. Det övergripande ansvaret för finansieringsprincipen ligger hos sektionen för ekonomisk analys. ■

Frågor om finansieringsprincipen?

Mera information finns på vår webbplats www.skl.se. Klicka på: Vi arbetar med/Ekonomi/Finansieringsprincipen

Välkommen även att kontakta:

Per Sedigh, tfn 08-452 77 43, per.sedigh@skl.se

Annika Wallenskog, tfn 08-452 77 46,
annika.wallenskog@skl.se

Den kommunala finansieringsprincipen

Finansieringsprincipen innebär att inga nya obligatoriska uppgifter från staten får införas utan medföljande finansiering till kommuner och landsting.

- Omfattar statligt beslutade åtgärder som **direkt berör** kommunal verksamhet (när obligatoriska uppgifter införs respektive tas bort).
- Gäller när staten **ändrar ambitionsnivån** för befintlig verksamhet.
- Gäller beslut från **riksdag, regering** och **myndighet**.
- Tillämpningen har **godkänts av riksdagen** men är inte lagfäst.
- **Omfattar inte** beslut som inte direkt berör, men som ändå får direkta ekonomiska konsekvenser för kommunsektorn. Sådana åtgärder ska däremot **analyseras och beaktas** i samband med bedömningen av statsbidragens storlek.
- **En reglering** fördelas i kronor per invånare i den pris- och volymnivå som gäller när förändringen träder i kraft.
- En statlig reform eller åtgärd bör beslutas **i god tid** så att den kan genomföras på ett bra sätt i verksamheten.

118 82 Stockholm Besök Hornsgatan 20
Tfn 08-452 70 00 Fax 08-452 70 50
info@skl.se, www.skl.se

Finansieringsprincipen

GER EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR
STATLIGT BESLUTADE ÅTGÄRDER

I den här foldern står det mesta
Du behöver veta om den kommunala finansieringsprincipen.
När den gäller, när den inte gäller och vad som gäller när den inte gäller.

Finansieringsprincipen **omfattar** statligt beslutade obligatoriska åtgärder som direkt tar sikte på kommunal verksamhet. Principens innebörd är att kommuner och landsting inte ska behöva höja skatten eller prioritera om annan verksamhet för att finansiera statliga beslut. Finansieringsprincipen är grundläggande för de ekonomiska relationerna mellan staten och kommunsektorn, och gäller i båda riktningarna.

Principen **omfattar inte** statliga beslut om åtgärder som inte tar direkt sikte på, men som ändå får direkta ekonomiska effekter för kommunsektorn. Effekterna av sådana åtgärder ska i stället beaktas i samband med bedömningen av statsbidragens storlek. Därför måste åtgärdernas förväntade ekonomiska konsekvenser för kommunsektorn redovisas. På så sätt får kommuner och landsting mer stabila planeringsförutsättningar och förutsättningarna att nå god ekonomisk hushållning blir bättre.

Finansieringsprincipen är ingen lag men är **godkänd av riksdagen** (prop. 1993/94:150, bilaga 7) och tillämpas sedan 1993. En tjänstemannagrupp från Regeringskansliet och Sveriges Kommuner och Landsting har tagit fram ett gemensamt dokument* i syfte att underlätta beredningen av förslag som omfattas av finansieringsprincipens tillämpning. I 2007 års ekonomiska vårproposition informerar regeringen om dokumentet. Huvuddragen framgår av denna folder.

När gäller finansieringsprincipen?

Principen gäller när riksdag, regering eller myndighet ändrar reglerna för den kommunala verksamheten och när förändringarna *direkt* tar sikte på kommuner och landsting. Om staten fattar beslut som gör att kommunal verksamhet kan utföras billigare än tidigare, ska de statliga bidragen enligt principen minskas i motsvarande mån.

Finansieringsprincipen ska tillämpas när:

- nya obligatoriska uppgifter införs, till exempel när staten för över uppgifter till kommuner och landsting
- frivilliga uppgifter blir obligatoriska (utgångspunkten är att kostnadsberäkningen görs "från botten", det vill säga som om den frivilliga verksamheten inte finns någonstans)
- det kommunala ansvaret för uppgifter tas bort eller avregleras
- staten ändrar ambitionsnivåerna för befintlig verksamhet
- regeländringar påverkar kommunsektorns möjligheter att ta ut avgifter.

När gäller inte finansieringsprincipen?

Principen omfattar inte statliga beslut som får ekonomiska konsekvenser för kommunsektorn men där förändringarna inte är direkt riktade mot sektorn. Som huvudregel gäller att principen inte omfattar frivillig verksamhet. Finansieringsprincipen tillämpas inte när:

- förändringar i skattesystemet påverkar skatteunderlaget, till exempel ändringar av grundavdraget
- kostnader påverkas av indirekta skatter, till exempel arbetsgivaravgifter och mervärdesskatt
- transfereringssystemen ändras som påverkar skatteunderlag och kostnader
- kostnader ändras på samma sätt som för andra arbetsgivare, till exempel av karensregler i sjukförsäkringen
- kostnader påverkas av att statlig verksamhet förändras, till exempel utbildningsvolym i arbetsmarknadsutbildning eller högskola
- kostnader påverkas av den demografiska, tekniska eller allmänna pris- och löneutvecklingen.

Dessa förändringar ska däremot beaktas vid bedömningen som görs av det samhällsekonomiska utrymmet i samband med fastställandet av statsbidragen. En bedömning av om ett statligt förslag påverkar kommunernas och landstingens verksamhet och om det får effekt på deras ekonomi måste därför alltid göras. Då bör framgå vilka åtgärder som ingår i bedömningsunderlaget och åtgärdernas förväntade ekonomiska konsekvenser för sektorn.

Den ekonomiska regleringen görs vid ett tillfälle

En reglering till följd av finansieringsprincipen görs normalt sett endast vid ett tillfälle. Regleringen ska göras i den pris- och volymnivå som gäller när förändringen träder i kraft. Någon retroaktiv reglering görs inte. Skulle en reglering i efterhand visa sig vara väsentligt felaktig beaktas detta istället i samband med att de generella statsbidragen fastställs. En reglering fördelas i kronor per invånare och avser hela kommun- respektive landstingskollektivet. En reglering görs aldrig för enskilda kommuner eller landsting.

En reform kräver tid för planering

För att en förändring ska genomföras på ett bra sätt i verksamheten är det viktigt att förutsättningarna ges i så god tid som möjligt. Ju större förändring desto längre tid tar den i regel att planera och genomföra. I kommuner och landsting planeras kommande budgetår redan under våren, även om fullmäktige tar det formella beslutet först under hösten. ►►

*Se www.skl.se/Vi_arbetar_med/Ekonomi/Finansieringsprincipen.